

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravitelju v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Deložniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 3 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Ravnajmo pametno!

Nemška gospoda se kaj rada pobaha ob času različnih volitev, kako da dobro želi slovenskemu kmetu. Ali koliko so te besede vredne, to kaže njihovo dejanje. »Po njih sadu jih bodeite spoznali«. Koliko denarja se nanosi v nemške hranilnice tudi od slovenskih strank, ali pa se od čistega dobička kaj dá za naše narodne namene? Ne. Nekatere še vsako leto darujejo nekaj za nam najbolj sovražni društvi, »Südmark« in nemški »Sulverein«. Kako potrebno je, da se Slovenci držimo svojih denarnih zavodov, posojilnic, to naši častiti bralci lahko razvidijo iz sledečih vrstic, katere smo prejeli od velezaslužnega domoljuba iz Slovenskih gor. Berite jih! Kar tukaj stoji o radgonski hranilnici, to velja več ali manj o vseh hranilnicah, katere so v rokah naših nasprotnikov.

Vračko, načelnik okrajnemu zastopu v Gornji Radgoni ne more prehlitati nemških in nemčurških Radgončanov, kadar mu je do tega, da zepelja lahkoverne Slovence. No, besede gospoda Vračka so pač besede; Radgončani pa še dozdej niso nikdar in nikjer z dejanji pokazali, da bi bili prijatelji nam Slovincem. Danes hočem svoje slovenske rojake opozoriti na nekaj, kar jasno priča, da Radgončani nas Slovence le tam marajo, kjer imajo od nas dohodke ali celo dobiček, da pa nam sicer počenega groša ne dajo!

Mestna občina Radgona ima hranilnico. V to hranilnico nosili so in še nosijo tudi Slovenci svoj denar. Sodnije dajejo v to hranilnico tudi denar slovenskih otrok. Mnogo obrestij prejela je ta hranilnica od slovenskih kmetov. Slovenci smo zdatno pomagali s svojim denarjem, da si je hranilnica v Radgoni tako opomogla, da dobiva zdaj vsako leto tako lepe dohodke. Računski sklep mesne hranilnice v Radgoni, katerega je ravnokar razposlala, kaže, da je imela leta 1893. čistega dobička 22.958 gld. 68 kr. Kdo pa dobi ta dobiček? Računski sklep kaže, da je hranilnica lani razdelila 6860 gld., in sicer je dobila mestna občina 5000 fl., potem nekateri drugi zavodi v mestu majhne zneske, gasilno društvo v Orehovcih (die freiwillige Feuerwehr in Nussdorf, Bezirk Oberradkersburg) 150 gld. Na Slovence so gospodje celo pozabili; nobena slovenska občina, nobena slovenska šola, nobeno slovensko gasilno društvo ni dobilo krajcarja v dar od nemške hranilnice v Radgoni. Kaj ne, ti gospodje so nam prijatelji? Niti Erzenjakova šola njim ni dovolj nemška, da bi njej bili vrgli kaki groš!

Kaj ne, g. Vračko, sram Vas je, da so Radgončani proti nam tako radodarni? Kaj pa sledi za nas Slovence iz tega? Da ne verujemo praznim besedam, da podpiramo povsod in vselej našo posojilnico, ker je Radgončanom trn v peti, ker bode to, kar pri gospo-

dari in pripravi posojilnica, naše, ker ostane dobiček, ki ga vrže naš denar, v okraju in je naš! Bodimo pametni in ravnajmo, kakor se za pametne Slovence spodobi! Držimo se zlatega izreka: Pomagajmo si sami, in Bog nam bode pomagal!

Gimnazija v Celju.

(Govor poslanca Mih. Vošnjaka v drž. zboru dne 6. aprila 1894.)
(Dalje.)

Učenci iz slovenskih ljudskih šol prihajajo potem v Celje. Ker so se pa pokazale težkoče zaradi neposrednega vsprejetja v čisto nemški gimnazijski razred in se slovenske paralele niso hotele osnovati, osnoval se je tako imenovani pripravljalni razred, v katerem se učenec iz slovenskih ljudskih šol tako ubija nemščina v glavo, da lahko vstopijo v prvi razred gimnazije. Ne morem popisati, kaka nevolja je nastala v udeleženih krogih radi te naprave, te krivice, ki se je storila našemu narodu, da slovenski otroci samo zaradi tega morajo jedno leto dalje hoditi v gimnazijo, ker imajo slovenske stariše in so hodili v slovenske ljudske šole, kakor Celjani. Ta pripravljalni razred je bil in je, kakor sem že poprej rekel, največja krivica, ki se more storiti kakemu narodu.

Gospoda moja! Dr. Foregger govoril je včeraj o enakopravnih in neenakopravnih narodih. Toliko mi bode vendar priznali, če smo enakopravni gledé na krvni in denarni davek, da moremo biti tudi enakopravni gledé na poduk. Če gospod Foregger misli, da mora igrati nekako ulogo zagovornika našega naroda, če se ponaša kot njegov dobrotnik gledé na učenje nemščine v ljudskih šolah, moram mu povedati: Naš narod ne potrebuje tacega zagovornika, ker naš narod sam in njegovi postavni zastopniki v prvi vrsti vedó, kaj našemu narodu ugaja in kaj mu je treba. Prazno besedičenje je, pa nič družega, ako se vedno trdi, da smo mi sovražniki nemščine. Mi nismo njeni nasprotniki, temveč le želimo, da se uči po pedagoških načelih. Mi zahtevamo, da se ljudska šola vravna po pedagoških načelih, da se v nižjih razredih uči jedino slovenski, da se učenci izobrazijo v jeziku, v katerem jim je slediti poduku. V višjih razredih imamo tudi pri nas takó nemški poduk in učni vspeh, kakor mislim, je sedaj ugodnejši, nego je bil poprej, ko so učence v prvih ljudskošolskih razredih, če tudi niso znali besedice nemški, z nemščino mučili.

Mi smo želeli še večjo izobraženost našega naroda, ko smo zahtevali slovensko ljudsko šolo. Da pa morejo učenci teh šol potem kar vstopiti v gimnazijo, je pa vendar tako pravična zahteva, da je noben pravico-

ljuben človek ne more oporekati. V štirih nižjih dvojezičnih razredih se bode pač vsak učenec toliko priučil nemščini, da bode mogel vstopiti v čisti nemško višjo gimnazijo. Mi mislimo, da bi se na ta način več storilo za priučenje nemščine, kakor po nasprotnem potu, ki je sedaj tako priljubljen učni upravi in ga zagovarjajo nasprotniki naši. Včeraj je poslanec celjskega mesta mnogo govoril o zatiranju Nemcev na Spodnjem Štajarskem. Kaj je pa navel da bi to dokazal? S čim on hoče dokazati, da je naša stranka pritiskala Nemce v Celju ali jih še pritiska in oziroma kaj je prejšnja vlada ukrenila v tem oziru? Jedno stvar sem že omenil, namreč, da so se neki poslovenili uradniki v tamošnjih državnih uradih. Nadalje je gospod poslanec omenjal, da se je poslovenila zemljiška knjiga. Ta stvar pa ni s slovenskim uradovanjem v nobeni tesni zvezi, če se že hoče govoriti o poslovenjenju zemljiške knjige. Slovensko prebivalstvo na Spodnjem Štajarskem je zahtevalo in še vedno zahteva, da se mu pisma pri notarjih napravljajo v jeziku, katerega razume, t. j. v slovenščini. Če je pa pismo spisano v slovenščini, je čisto naravno in potrebno, da se vknjiži, kar obsega dotično pismo, ne besede več, pa tudi ne manj. Jaz torej ne razumem, kako se more govoriti o poslovenjenju zemljiške knjige. Nemškim strankam se vknjižijo njih stvari tako, kakor so se poprej, slovenskim strankam, katere zahtevajo slovenska pisma, se pa vknjižijo v slovenščini, kakor želé. O poslovenjenju zemljiške knjige torej ni nobenega govora. Slovenskim strankam se je le to dovolilo, kar se odreči ni moglo. Da je gospod zastopnik celjskega mesta tudi štajarski deželni poslanec, bil bi slišal obširne zaprave o tej stvari v deželnem zboru štajarskem, ki so privedle tako daleč, da se je bilo slenilo, da se naroči deželnemu odboru, naj se pritoži pri najvišjem sodišču. Ne vem, se je li to zgodilo ali ne, ali prepričan sem, da ni pričakovati uspeha, če se je to zgodilo.

In poslovenjenje okrajnega zastopa v Celju? — Da, gospoda moja, tukaj je pa nekaj posebnega. Ta skupščina je imela nemško večino, dokler ni razsodilo upravno sodišče, da celjski hišni posestniki ne smejo več voliti v skupini veleposestnikov. Tako je kakih 70 nemških volilcev izpalo iz volilnega seznama. S tem je bila odločena večina okrajnega zastopa. Da bi se to moglo imenovati poslovenjenje okrajnega zastopa, ne verjamem. Nemški živelj je v tem zastopu v znatni manjšini in gospod tovariš baron Hackelberg, ki je tudi član te skupščine, bode gotovo priznal naši stranki, da kot večina nepristransko postopamo. Torej ni utemeljeno, to zadevo okrajnega zastopa označevati za zatiranje Nemcev. Sprememba v sestavi tega okrajnega zastopa opira se pred vsem na dejanske obstoječe razmere, na katere se bi morala ozirati vsaka vlada, ako hoče biti pravična, naj ji potem že stoji na čelu grof Taaffe ali svetlost knez Windischgrätz. (Dalje prih.)

Cerkvene zadeve.

Petindvajsetletnica župnikovanja č. gosp. Franca Pintarja v Št. Jerneju pri Konjicah.

Lepa je Šentjernejska župnija. Bela cerkva na hribčku se daleč po Dravinjski dolini vidi in tudi zre na visoko zeleno Pohorje. Posebno lepo in veselo bilo pa je na tam hribčku v ponedeljek, dne 7. maja. Topiči, mlaji in pritrkovanje zvonov oznanjevali so svetu že v nedeljo zvečer, da se Šentjernejčani pripravljajo na neko posebno slovesnost. Res, bila je posebna in redka slo-

vesnost, vesela za celo šentjernejsko faro, za celo Konjiško dekanijo.

Te dni je namreč minilo 25 let, kar so zdanji g. župnik, Franc Pintar, prejeli za pastirsko palico te fare in pastirujejo na tem hribčku že celo četrt stoletja. Dovolj uzroka tedaj, da se hvaležni farani veselijo in ob taki priložnosti svoje veselje in ljubezen do svojega voditelja dejansko pokažejo. Šentjernejčani rešili so častno svojo nalogo! Prekrasno so ovenčali župnišče, cerkev in zvonik, postavili tik zvonika dva velikanska mlaja in prepregli ju z lepimi vencii, ter postavili več raznobarnih slavolokov s primernimi napisii. In ljudij, teh se je zbralo nepričakovano število. Od vseh stranij je vrelo verno ljudstvo, da vidi ta dan č. gospoda srebrnožupnika, od vseh stranij župnije prihajala so belooblečena dekleta, da s tem bolj povzdignejo slovesnost.

Ob 10. uri začeli smo se iz župnišča pomikati v slovesnem obhodu proti cerkvi. Gospoda srebrnožupnika, obdanega od 12 duhovnikov domače dekanije, katerim so se pridružili še č. g. Kolar, rojak šentjernejski, pozdravila je s krasnimi besedami učenka, z besedami, ki so nam, kakor č. gosp. župniku privabile solze v oči. Zahvalila se je gospodu župniku za sv. krst, za pripravo na sv. birmo, za jedernati poduk, druge sv. zakramente vredno prejemati in zvesto hoditi po potu za Kristusom. Obljubila je v imenu hvaležnih součenk, da hočejo zdaj in ko odrastejo, držati se neomahljivo odkazane jim poti in tako svojemu pastirju stare dni poslušati, sebi pa večno srečo zagotoviti. Pozdravila je gospoda srebrnožupnika deklica »Križevske družbe« srčno želeč, naj bi »naš mili pastir učakali se zlate in še demantne sv. maše v Št. Jerneju«. Jedna izmed 30 belooblečenih družic zahvalila se je navzočemu veleč. gospodu J. Vohu, dekanu konjiškemu, pa tudi vsem č. gg. duhovnikom, da so prišli v Št. Jernej to svečanost povikšat. V znamenje hvaležnosti podarila so dekleta slehernemu gospodu lep šopek iz svežih cvetlic. Č. g. slavljeneec zahvalivši se dekletom za njihov pozdrav, jih ganjenim srcem opominjajo, belo obleko, znamenje sv. nedolžnosti ohraniti neoskrunjeno in luč sv. vere ohraniti vedno gorečo, kakor so plamtele ta dan sveče v rokah »križevskih deklet«.

V hod v cerkev bil je zares veličasten, vreden zvestega namestnika božjega. Belooblečena dekleta, duhovni, otroci, cela fara, to združenje je veselo, oh, ko bi le tudi pred sodnika šli tako veseli! (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Ravno se drži, da bodeš zdrav!

Da je človek ravne rasti, da se lepo nosi in drži, je veliko vredno, bodi-si vojak ali duhovnik, gospod ali kmet, moški ali ženska; zatorej poslušajmo, kaj so g. Boštjan Kneipp v neki družbi o tem govorili.

Kakor je treba mlado drevo h kolu privezati, da se ravno, po koncu drži in rase, tako je tudi treba pri otrokih, kakor tudi pri odraslih na to gledati, da se ravno, po koncu držijo. Za zdravje je mnogo na tem ležeče, kako se po navadi kdo nosi ali drži. Vsled slabega držanja se človek ravno tako lahko sključi, kakor vsled napačnega oblačenja ali mehkužnosti. Posebno stariši, pa tudi učitelji ne morejo nikoli zadosti skrbeti, da se njih otroci, primeroma njih učenci, natornega, ravnega držanja privadijo. Kdor dosti piše, bode redko kedaj obe rami jednaki imel, posebno če mehke kosti ima, kar je pri otrokih vselej navadno. Pomilovanja vredno je, kako se otroci in tudi mladi ljudje po višjih